

3. Злочини у фінансовій сфері [Електронний ресурс] / Державна фінансова служба України. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/elektronni-formi-dokumentiv>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
4. Кальман О. Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності: теоретичні та прикладні проблеми / О. Г. Кальман. – Х. : Гімназія, 2003. – 352 с.
5. Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/40>.
6. Парфентій, Л. А. Ухилення від сплати податків в Україні: причини та методи боротьби [Текст] / Л. А. Парфентій // Бізнес Інформ. – 2018. – №3. – С. 290-295.
7. Пивоваров В. В. Податкова і кредитно-фінансова злочинність: кримінологічна характеристика та попередження : дис канд. юрид. наук : 12.00.08 / Володимир Володимирович Пивоваров. – Х., 2013. – 227 с.

Анастасія Андріївна Косагова – студентка I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Олена Анатоліївна Лук'янихіна** – завідувач
кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

ДИСКРИМІНАЦІЯ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ НА РИНКУ ПРАЦІ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Одним із індикаторів прогресивності соціально-економічного розвитку країни є рівень оплати праці, що віддзеркалює економічні, політичні, демографічні, соціальні та інші процеси у державі. У період розбудови громадянського суспільства, інтеграції України в Європейський та світовий економічний простір особливої уваги набувають питання відповідності рівня оплати праці потребам населення, співвідношення розмірів заробітної плати жінок і чоловіків, виявлення дискримінаційних проявів за статевою ознакою на ринку праці. У зв'язку з цим тема дослідження є актуальною.

Питання дотримання принципу справедливості в оплаті праці як чоловіків, так і жінок, адекватності розміру заробітної плати потребам людини зачіпає правову, економічну і соціально-політичну сфери.

Конституцією України визначено, що кожен має право на працю [1] і, відповідно, можливість забезпечити себе і родину завдяки праці, отримуючи за неї винагороду – заробітну плату, представлену, зазвичай, у грошовому виразі, яку за трудовим договором виплачує роботодавець працівникові за виконану ним роботу [2; 3]. Розмір заробітної плати

залежить від складності роботи і, теоретично, не залежить від статі працівника, котрий її виконує. Але на практиці ситуація виглядає по-іншому.

Історично склалося, що у суспільстві з патріархальними поглядами на роль дружини і чоловіка у сім'ї останній сприймався як годувальник і мав забезпечувати основний дохід. Жінці відводилась «другорядна» роль і її доходи не були такими значимими у порівнянні з «чоловічими здобутками». З часом, під впливом науково-технічного прогресу, трансформації соціально-політичних та економічних відносин, закордонних тенденцій і розвитку феміністичного руху стереотипи щодо поглядів суспільства на можливість жінки реалізуватися у певній професійній галузі і отримувати достойну заробітну плату поступово змінювались.

Поштовхом до цього стало прийняття у 1958 році Конвенції про дискримінацію в галузі праці та занять N 111 Міжнародної організації праці (ратифікація СРСР відбулась у 1961 році). Згідно із Статтею 1 цієї Конвенції [4] дискримінацією вважають будь-яке розрізнення, недопущення або перевагу, що робиться за ознакою раси, кольору шкіри, статі, релігії, політичних переконань, іноземного або соціального походження, що призводить до знищення або порушення рівності можливостей чи поводження в галузі праці та зайнятості.

У актуальній Європейській соціальній хартії [5] наголошено, що усі працівники мають право на однакові можливості та рівне ставлення до них у вирішенні питань щодо працевлаштування та професії без дискримінації за ознакою статі та на справедливу винагороду за виконану роботу.

Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні закріплено нормами відповідного Закону (2005 рік) [6] і передбачає, зокрема, реалізацію заходів у таких напрямках державної політики, як: утвердження гендерної рівності; недопущення дискримінації за ознакою статі; запобігання та протидія насильству за ознакою статі; забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень; забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків тощо.

Проведені розрахунки на основі даних офіційної статистики [7] свідчать про фактичну різницю в оплаті праці жінок і чоловіків за видами діяльності. Так, співвідношення заробітної плати жінок до зарплати чоловіків по роках складала: 77,2% (2013 рік), 76,3% (2014 рік), 74,9% (2015 рік), 74,7% (2016 рік), 76,2% (2017 рік), 74,8% (2018 рік), що говорить про стійку тенденцію (у середньому 24-25%) нижчої заробітної плати жінок у порівнянні із чоловіками.

Незважаючи на наявність задекларованої суспільством і урядом пильної уваги до питань гендерної нерівності і дискримінації за ознакою

статі на ринку праці у зв'язку із євроінтеграційними процесами України, наявності певної законодавчої бази, що повинна врегульовувати ці моменти і зменшувати їх прояви, залишається широке поле для наукових досліджень та практичних опрацювань для політиків, законодавців, роботодавців і суспільства у цілому.

Література

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. №254к/96. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96>
2. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 №108/95. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95>
3. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. №322-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
4. Конвенція Міжнародної організації праці №111 Про дискримінацію в галузі праці та занять: Міжнародний документ від 25.06.1958. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_161
5. Європейська соціальна хартія (переглянута) Страсбург, 3 травня 1996 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062
6. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005. № 2866-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
7. Середньомісячна заробітна плата за статтю та видами економічної діяльності за квартал. Архів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/smzp_zs/smzp_zs_ek/smzp_zs_ek_u.htm

Вікторія Валеріївна Кушнір – студентка I курсу факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Оксана Сергіївна Маковоз – завідувач кафедри економіки та фінансів факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор економічних наук, доцент

ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ СЛУЖБИ ФІНАНСОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ В УКРАЇНІ

Сучасна практика діяльності правоохоронних органів свідчить про те, що ефективна протидія злочинності неможлива без активного використання економічних знань. У 2018 році спостерігається негативна